Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Praca z dzieckiem zagrożonym wykluczeniem społecznym, PG_00194524		
Kierunek studiów	Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2030/2031
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	5	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	10	Liczba punktów ECTS	2.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie
Jednostka prowadząca			
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Sandra Makowska	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	15.0	15.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30	0.0	20.0	50

Cel przedmiotu	Zbudowanie podstaw wiedzy studenta na temat przyczyn oraz konsekwencji wykluczenia społecznego dziecka a także celów, zadań i metod pracy z uczniem zagrożonym wykluczeniem społecznym w szkole. Rozwijanie umiejętności studenta w zakresie budowania i wdrażania strategii pracy z dziećmi przejawiającymi zaburzenia zachowania, zaburzenia emocjonalne czy trudności adaptacyjne.

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[PPWJ5_W04] ma pogłębioną, uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie na temat głównych środowisk wychowawczych, ich specyfiki i procesów w nich zachodzących	K_W04 Student zna i rozumie problemy dzieci zagrożonych wykluczaniem społecznym w tym dzieci zaniedbanych. Poprawnie identyfikuje formy wykluczenia społecznego i zaniedbania.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport
[PPWJ5_W03] ma pogłębioną, uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie wiedzę na temat współczesnych badań nad dzieciństwem (Childhood Studies) eksplorujących w sposób interdyscyplinarny zagadnienie dobrostanu dziecka	K_W03 Student charakteryzuje poszczególne fazy rozwoju dziecka, rozumie specyfikę kryzysów normatywnych i trudności emocjonalno-społecznych dzieci w różnym wieku rozwojowym.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport
[PPWJ5_U01] ma umiejętności pozwalające na dokonywanie obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, analizowanie ich z wykorzystywaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej oraz proponowanie rozwiązań problemów	K_U01 Student potrafi rozpoznać zagrożenia prowadzące do wykluczenia społecznego w tym wynikające z zaniedbania. Podejmuje adekwatne działania w celu ich rozpoznania, diagnozowania, przeciwdziałania oraz dokonuje ewaluacji własnej pracy.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport
[PPWJ5_U10] ma umiejętności pozwalające na tworzenie sytuacji wychowawczo-dydaktycznych motywujących dzieci lub uczniów do nauki i pracy nad sobą, analizowanie ich skuteczności oraz modyfikowanie działań w celu uzyskania pożądanych efektów wychowania i kształcenia	K_U10 Student potrafi inicjować działania, które umożliwiają uczniowi rozwijanie zaufania, umiejętności komunikacyjnych, stosowanie adaptacyjnych strategii obronnych oraz umożliwiają budowanie poczucia własnej wartości.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport
[PPWJ5_U13] ma umiejętności pozwalające na racjonalne i zgodne z zasadami techniki pracy umysłowej gospodarowanie czasem zajęć, odpowiedzialne i celowe organizowanie pracy pozaszkolnej dziecka (ucznia) z poszanowaniem jego prawa do odpoczynku	K_U13 Student dokonuje analizy danych o dziecku uzyskanych z różnych źródeł (obserwacje, opinie i orzeczenia z poradni psychologiczno-pedagogicznej, informacje od rodziców itp.) i na ich podstawie tworzy skuteczne strategie pracy z dzieckiem. Student potrafi stosownie do potrzeb ucznia pomagać w organizowaniu pracy szkolnej oraz pozaszkolnej ucznia, szanując jego prawo do odpoczynku.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport
[PPWJ5_K03] ma kompetencje społeczne umożliwiające budowanie relacji wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami dziecka lub ucznia oraz włączanie ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej	K_K03 Student ma świadomość , że jego kompetencje osobowościowe i społeczne są narzędziem pracy i mają istotne znaczenie dla budowania relacji z uczniem zagrożonym wykluczeniem społecznym.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[PPWJ5_K07] ma kompetencje społeczne umożliwiające projektowanie i wdrażanie działań mających na celu edukację aksjologiczną i wychowanie do wartości – wprowadzanie dzieci lub uczniów w świat wartości	K_K07 Student ma świadomość, że jest dla ucznia autorytetem moralnym. Świadomie podejmuje działania mające na celu rozwijanie u dzieci konstruktywnych wartości, norm społecznych oraz adaptacyjnych wzorców zachowań.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja

Treści przedmiotu

Wykłady:

1. Specyfika rozwoju emocjonalno-społecznego z wyszczególnieniem kryzysów - norma i patologia w okresie dzieciństwa i dorastania.
2. Zapoznanie z podstawowymi pojęciami oraz przedstawienie czynników etiologicznych związanych z zaniedbaniem i wykluczeniem społecznym ucznia.
3. Zaburzenia zachowania, zachowania agresywne i autoagresywne u uczniów, zapoznanie z charakterystyką zjawiska.
4. Psychospołeczne konsekwencje wykluczenia społecznego ucznia.
5. Diagnoza psychopedagogiczna ucznia zagrożonego wykluczeniem społecznym.
6. Rola szkoły i profilaktyka w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu.

Ćwiczenia:

1. Norma rozwojowa a trudności adaptacyjne na różnych etapach rozwoju dzieci i młodzieży
2. Kompetencje pedagoga w pracy z uczniem zagrożonym wykluczeniem społecznym.
3. Zasady budowania relacji wychowawczej z uczniami zaniedbanymi i zagrożonymi społecznie
4. Przegląd programów terapeutycznych rozwijających kompetencje w zakresie: poczucia własnej wartości, poczucia własnej skuteczności, komunikacji, rozwiązywania konfliktów, rozumienia i ekspresji emocji.
5. Strategie pracy terapeutycznej z dziećmi przejawiającymi trudności/zaburzenia w rozwoju emocjonalno-społecznym, tj. nieśmiałość, nadpobudliwość, zachowania agresywne.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
Praca zaliczeniowa z ćwiczeń (opis przypadku wraz z prezentacją i propozycją działań wspierających)	51.0%	50.0%
Egzamin z wykładu	51.0%	50.0%

Zalecana lista lektur

Podstawowa lista lektur

Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć

Kendall P.C. (2012). Zaburzenia okresu dzieciństwa i adolescencji Mechanizmy zaburzeń i techniki terapeutyczne. Gdańsk. (wybrane fragmenty);

Biała M. (2006). Problemy z zachowaniem dzieci i młodzieży. Warszawa: Fraszka Edukacyjna Sp. z o. o.

Howarth, R., Fisher, P. (2005). Jak pokonywać problem behawioralne i emocjonalne u dzieci i młodzieży. Warszawa.

Herzberg M. (2010) Wspomaganie rozwoju emocjonalnego dzieci odrzucanych przez rówieśników. Chowanna 1, s.153-160.

A.2. Studiowana samodzielnie przez studenta

Iniewicz G. (2008). Zaburzenia emocjonalne u dzieci i młodzieży z perspektywy teorii przywiązania. Psychiatria Polska, tom XLII, numer 5 s. 671682.

Kuty-Pachecka, M., Stefańska, K. (2015). Zaburzenia zachowania u dzieci i młodzieży. Wychowanie w Rodzinie, XI(1/2015), 291-304.

Kolankiewicz M.(2012). Zaniedbywanie dzieci. Dziecko Skrzywdzone nr 2 (39).

	Uzupełniająca lista lektur	G. Iniewicz, D. Wiśniewska, K. Dziekan, A. Czuszkiewicz, (2011) Wzory przywiązania i zachowania agresywne wśród młodzieży z diagnozą zaburzeń zachowania i emocji, Psychiatria Polska 2011/XLV (5), s. 703711. Wolańczyk T., Komender J. (2005). Zaburzenia emocjonalne i behawioralne u dzieci, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa. Brągiel J., (2017). Zaniedbanie jako kategoria przemocy przejawy i konsekwencje doświadczane przez dziecko, [w:] Zaniedbanie dziecka. Wybrane aspekty zjawiska, red. B. Górnicka, Opole. Kendall P.C. (2012). Zaburzenia okresu dzieciństwa i adolescencji. Techniki terapeutyczne dla profesjonalistów i rodziców. Sopot: GWP.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Poprawność merytoryczna odpowiedzi w zakresie: poziomu znajomości treści wykładów i znajomości literatury podstawowej. Wykonanie pracy zaliczeniowej opracowanie strategii działania dla ucznia zagrożonego wykluczeniem społecznym na podstawie indywidualnego przypadku. Udział w cwiczeniach quasi-terapeutycznych.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.